

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

17. Nugæ, delirium, insania, error, impietas contraria Christianorum
sensui, Scripturis & fidei, quod infidelium sit ulla vera virtus vel opera sine
peccato iuxta Augustinum, & Concilium Arausicanum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

Lib. 5. de
fu.

que virtutis tanquam purioris elementa ipsi
naturæ tribuentem: Natura igitur corpus quidem
hominum sic & genuit & formavit, ut alia in primo
oritur perficeret, alia progrediente aetate fingeret &c.
Quod autem in homine præstantissimum atque opti-
mum est, id deseruit: etsi dedit talem mentem, qua
omnem virtutem iam accipere posset, ingenitæque sine
doctrina notitias parvas verum maximarum; & quasi
instituit docere, & induxit in ea que merant tan-
quam elementa virtutis. Sed virtutem ipsam inchoavit,
nihil amplius. Itaque nostrum est (quod nostrum di-
co artis est) ad ea principia que accepimus consequen-
tia exquirere, quo ad sit id quod volumus effectum.
Satis aptè profectò Philosophiæ instituto,
quæ nihil ad perfectam virtutem amplius ex-
quirebat, nisi ut propter se officia amicitia,
iustitiæ, fortitudinis appeterentur. Cujusmo-
di consideratione & Augustinus aliquando
dixit: Voluit Deus insinuate enim anima initia
intellectus, initia sapientie. Et vim animæ tri-
buit, quæ legitimam aliquid & sentit & facit. Sed
istiusmodi non tam virtutum semina, quam
roinæ sunt, ex illa primæva hominis integri-
tate superstites. Quibus primùm Pelagiani
atque Semi-Pelagiani hæresim suam impo-
suerunt: easque postea Scholastici Doctores,
non satis attenti quid in isto Gentilium, ve-
rumque virtutis finem ignorantium placito
Christiana doctrina per Augustini & Pro-
perii calamum explicata reprobasset, in Chri-
stianorum etiam scholas induxerunt, non
minimo Ecclesiasticæ doctrinæ, prout eam
Augustinus in omnibus suis lucubrationibus

Serm. 38. de
verb. Dom.
c. 8.

constanter docuit præjudicio. Nam illi hæ-
retici seminibus istis Philosophicis veras vir-
tutes, vera opera bona, solâ voluntatis hu-
manæ potestate proficisci posse, ideoque
arbitrium hominis sine ulla Christi gratia
esse potens ad benè operandum, & liberum
tradiderunt. Quod quia constantissimè do-
ctrinæ Catholicæ apertissimè Scholastici re-
pugnare cernebant, duplicem hominem in
uno homine condiderunt, duplicem fidem,
duplicem charitatem, duplices virtutes, du-
plicia opera, una naturalia, altera superna-
turalia, de quibus in universa doctrina Au-
gustini vel ullo antiquo gratiæ defensore,
ullove Ecclesiæ concilio vestigium nullum
inveniri potest. Sed sicut uno absurdo dato,
cetera accidunt, ita semel admittâ in veris
virtutibus definiendis, humanæ Philosophiæ
auctoritate, totam doctrinam Augustini de
virtutibus diametraliter ei repugnantem co-
acti sunt perturbare & intolerandis modis ab
eius demerere, ne gravissimâ ipsius in
hiscæ quæstionibus mala, peccata, ignibus pu-
nienda diceret; & consequenter non illam
ipsam, quam ipsi ad benè agendum natura-
liter libertatem appellant, Augustinus capti-
vitatem sub terrena cupiditate tanquam dia-
boli fructu definoeret.

C A P V T X V I I .

Nugæ, delirium, insania, error impietas contraria Christianorum
sensui, scripturis, & fidei, quod infidelium sit ulla vera
virtus, vel opera sine peccato juxta Augu-
stinum, & Concilium Arausicanum.

SE D quia non satis est Augustini do-
ctrinam in medium protulisse, nisi et-
iam constet, quanta certitudine veritatis
eam asseruerit, operæ pretium fuerit ea
de re pauca dicere; ne alioquin Augustinus
eam velut subtilitatis humanæ cogitationem,
& propterea pro more scholæ, sine Christianæ
doctrinæ præjudicio, utrimque disputabilem
tradidisse videatur. Quapropter opera infide-
lium non tantum non esse bona, & ad vitam
æternam inutilia, sicut Pelagiani fatebantur,
sed mala atque peccata; & consequenter eor-
um virtutes non fuisse veras, sed vitia no-
mine & specie virtutum palliata, tantâ docuit
Augustinus asseverantiâ atque securitate, ut
majore non posset Catholicam fidem. Asserit
enim, adversarium istius doctrinæ suæ aut
jocari in his disputationibus, aut delirare, qui
sterilium fructus arborum laudet, qui aut nulli sunt,
aut si mali sunt, laudandi non sunt: aut si fructus boni
sunt, arboris bone sunt, & debent Deo placere.
Asserit, enim falli plus quam dici potest in illa opi-

Lib. 4. cont.
2ul. c. 3.

161d.

nione qua dixerat, omnes virtutes affectus esse, pro
quos aut fructuosè aut sterilitè, id est, ad vitam
æternam inutiliter boni sumus. Fieri enim, inquit,
non potest, ut sterilitè boni sumus, sed qui boni non
sunt, possunt esse alij minus, alij magis mali. Dicit
multa insana ex contraria opinione conse-
qui, quæ statuit aliquid sterilitè, hoc est, ad
vitam æternam inutiliter esse bonum: vige-
iam dicere, quam multa te sequuntur insana talia sen-
tientem, talia dicentem; talia scribentem, in talibus
me, quod similiter non desipiam, velut censorie re-
prehendentem. Et rursum non nihil superbiis
non paulò acerbius: Prorus nec vera est castitas
animi fornicantis, id est, animi qui recessit à
Deo, & vera insania est hominis dignitas hoc dederat,
& ridens. Dicit, hoc non solum veram in-
saniam esse, sed etiam scripturæ repugnare:
Itane aut contra scripturas sanctas infidelis animam
fornicari negas, aut esse in animo fornicante veram
castitatem dicis, & rides, & sanus es? Unde, quo-
modo, quâ ratione istud fieri potest? Prorus nec illa
est castitas vera, nec sanitas vestra. Dicit, errorem
esse,

Nilam

Nilam

Nilam

Lib. 4. cont. Tol. cap. 3.

Canon 9.

Canon 10.

Epist. 107.

Can. Araf. 17.

esse, & in ista sententia asserenda Iulianum non de nomine disceptare, sed errare quantum errari potest: Breuiter accipe, ne forte cum in rebus ipsis tantum erres, quantum errari plurimum potest, videat totum certare de verbis. Dicit, aduersam sententiam esse impiam: De tali opere, quod est nudum operire sine fide, non in Domino gloriar, hoc est, illud non referre per fidem ad Deum, sicut hoc sapissimè explicauerat, solus impius negat esse peccatum. Dicit, neminem dubitare Christianum, quin mala voluntate fiant opera quæcunque infidelium, & ideo ista peccata: Ex quo colligitur, ipsorum esse peccata, quibus & bona male faciunt; quia ea non fidei sed infidei, hoc est, fuita & nocia faciunt voluntate. Quasi voluntas, nullo Christiano dubitante, arbor est mala, que facere non potest nisi fructus malos, id est, sola peccata. Denique aperte dicit suam Catholicæ fidei doctrinam esse, & ex Catholica fidei principijs se revincere aduersarium. Cum enim Iulianus Augustini doctrinam, qua dixerat, in conjugibus infidelibus non esse veram castitatem, vel opera verè bona, calumniando traduceret, quod cum Manichæo traderet, facinora cum fide perpetrata culpam evadere, respondet ei Augustinus: Sed quid ad nos, siue dicant hoc Manichæi, siue etiam ipsi calumnieris: cum hoc Catholica fides non dicat, quam tenemus, ET CUIUS TE PONDERE URGEMUS. Nos enim ea que videntur opera bona dicimus non esse vera bona sine fide: quoniam opera verè bona necesse est Deo placere, cui sine fide quia impossibile est placere, profectò quod verè opus est bonum, sine fide non potest esse.

Quapropter Concilij Arausici Patres, cum scirent sanctum Augustinum doctrinam istam de virtutibus atque operibus infidelium tantà certitudine constantiæq; tradidisse, eam pluribus canonibus sanxerunt. Hinc nono canone dicunt: Quoties bona agimus, Deus in nobis atque nobiscum ut operemur operatur. Hinc vigesimo: Nulla facit homo bona, que non Deus praestet ut faciat homo. Hinc decimo octavo: Debetur merces bonis operibus, si fiant; sed gratia que non debetur praecedit, ut fiant. Canones enim isti ex Augustini non tantum doctrinam, sed etiam ad apices usque ex verbis eius expressi sunt: qui nullam omninò agnoscit boni operis gratiam, aut bonæ voluntatis, sine qua nullum omninò bonum opus esse potest, ante susceptam fidem. Nam in initio fides est etiam initium bonæ voluntatis, & consequenter boni operis.

Cardinem autem, cui tota istius doctrinæ moles nititur, ex lucubrationsibus imperfecti operis contra Iulianum in hac re capitale aduersarium eius desumentes, similiter infallibili suâ autoritate munierunt, dum ipsius Augustini verbis, jam verò suis pronunciarunt: Cardinem autem, cui tota istius doctrinæ moles nititur, ex lucubrationsibus imperfecti operis contra Iulianum in hac re capitale aduersarium eius desumentes, similiter infallibili suâ autoritate munierunt, dum ipsius Augustini verbis, jam verò suis pronunciarunt: Cardinem autem, cui tota istius doctrinæ moles nititur, ex lucubrationsibus imperfecti operis contra Iulianum in hac re capitale aduersarium eius desumentes, similiter infallibili suâ autoritate munierunt, dum ipsius Augustini verbis, jam verò suis pronunciarunt:

enim verba sanctus Augustinus aduersus Iulianum intonuit, dum virtutes Gentilium, quas more suo steriles esse, id est, inutiles æternæ vitæ sentiebat, prædicando diceret, Fortitudinis lacertos in contemptu dolorum per Gentiles Christianosq; asidue claruisse. Quod si fortitudo Gentilium ex mundi cupiditate nata fuit, ut fides isto canone expressa docet, profectò & temperantia, & iustitia, & prudentia, quæ regendis illis prædicabat. Eadem quippe cupiditate bona diliguntur, quæ mala bonis aduersantia fortiter tolerantur, eoque fortius, quo animus ardentiore mundi cupiditate succenditur. Quid verò sit mundi cupiditas, nemo nescit, nisi qui Catholicam fidem nescit, quæ docet eam non esse à Patre, ut eam à diabolo profectam esse nemo dubitaret. Quo fit, ut illam cupiditatem, ex qua Romanorum virtutes natae sunt, Babylonicam vocet Augustinus, terrene patriæ dilectionem, cui consulere ex virtute videbantur: eam, ex qua quorundam continentia pullulabat, vanam cupiditatem, & per hoc pravam, que frenaret alias pravæ cupiditates: eam, ex qua virtus Stoicorum, incontinentiam atque superbiam, itemque cupiditatem laudis & gloriæ, qua non quidem alijs, sed sibi ipsis placuerunt, & evanuerunt in cogitationibus suis. Quæ quidem etiam atque etiam ab ijs considerari & suis momentis expendi velim, qui vel Augustinum, vel me in eius indagandis sensibus falli putant, ne forte ipsi nimia Philosophiæ Gentium consecratione fallantur. Nam sententiam illam Iuliani, quam tantâ severitate Augustinus & Synodus Arausicana proseripit, non aliud esse quam ipsissimam Philosophorum sententiam, quæ veras virtutes hominibus Deum verum ignorantibus tribuunt, quibus ipsam honestatem operum bonorum sectarentur, quamvis ad æternam vitam inutiles essent, nimis perpericum est ex ijs quæ deduximus. Videant igitur Philosophiæ admiratores, ne in hæc eorum doctrina asserenda etiam ipsi periclitentur. Vinculum, quo natura rationalis obstringitur Deo, ut illum solum diligit, neque quicquam nisi propter illum, à quo habet ut sit, incomparabiliter strictius est, quam Gentilis Philosophia suspicari potuit. Vulnus quo cecidimus à Philosophis ignoratum fuit: longèque altius inflictum, quam nonnulli Theologi Christiani putant. Argumenta eorum pro virtutibus & operibus bonis infidelium Philosophica sunt, humana sunt, ratiunculis subnixæ levioribus, quam ut eis Augustini, Prosperi, & antiquorum omnium gratiæ defensorum auctoritas cedat. Quorum hæc in re tantus consensus est, ut S. Episcopus Rossensis gloriosusque Martyr dicat, esse sententiam omnium Patrum, etsi Scholastici dissentiant. Et hætenus de virtutibus & operibus bonis infidelium. Nunc tempus est, ut quo pacto hæc omnia scopo nostro congruant ostendamus.

Lib. 1. oper. imperf.

1. Iulianus.

Lib. 4. cont. Tol. cap. 3.

Idem.

Lib. 10. de Civit. c. 15.

Lib. 5. c. 13. c. 20.

Art. 36.